

מבוא להנדסת מחשבים

תשע"ד סמס' א' מועד א'

83-252

- מרצה : פרופ' שמואל וימר
- מתרגלת : אילת חיימוביץ
- **חומר עזר מותר :** מחברות/ דפים מהרצאות, תרגולים ותרגילי בית, ספר computer organization and design, מילון עברי צרפתי.
- **משך המבחן שלוש שעות**
- **סך כל הנקודות הוא 111.**
- משקל השאלות השונות נתון בגוף השאלות.
- **יש לנמק את כל תשובותיכם.** אין צורך לפתח מחדש תוצאות שהוכחו בכיתה, אלא אם כן נאמר מפורשות לעשות כן.
- **יש לשרטט דיאגרמות באופן ברור !**

בהצלחה

שאלה מס' 1 (20 נק'):

הטבלה שלהלן מתארת את זמני הביצוע של שלוש תכניות א', ב' ו ג', המבוצעות על שלשה מחשבים שונים A, B ו C, ואת מספר הפעולות האריתמטיות בכל תכנית. מניחים שלכל פעולה אריתמטית זמן ביצוע שווה.

א. בהנחת עומס (WORKLOAD) שבו שלשת התכניות רצות אותו מספר פעמים, איזה מחשב מהיר ביותר, ובאיזה יחס לשני האחרים?

זמן הביצוע הכולל עבור המחשבים הינו כדלהלן:

$$\text{מחשב A: } 2+20+200=222 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב B: } 5+20+50=75 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב C: } 10+20+15=45 \text{ seconds}$$

על כן בהנחת עומס שבו שלושת התוכניות רצות אותו מספר פעמים מחשב C הוא המהיר ביותר. הוא מהיר פי $222/45=75/15$ ממחשב A, ומהיר פי $75/45=5/3$ פעמים ממחשב B.

ב. חזור על סעיף א עבור עומס בו תכנית א' רצה פי 8 פעמים מתכנית ג' ותכנית ב' רצה פי 2 פעמים מתכנית ג'.

$$\text{מחשב A: } 8*2+2*20+1*200=256 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב B: } 8*5+2*20+1*50=130 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב C: } 8*10+2*20+1*15=135 \text{ seconds}$$

על כן עבור העומס הנ"ל מחשב B הוא המהיר ביותר, הוא מהיר פי $135/130=1.04$ ממחשב C, ומהיר פי $256/130=1.97$ ממחשב A.

ג. עבור עומס אחר מתקיים ששלושת התכניות רצות זמן שווה על מחשב A, חשב את זמני הביצוע של העומס על כל אחד מהמחשבים. איזה מחשב הכי מהיר? (רמז: מצא את השכיחות היחסית של כל תכנית בעומס).

מהשוואת זמני ריצה של 3 התוכניות על מחשב A נמצא כי כדי להשיג זמני ריצה שווים נצטרך להריץ את תוכנית A 100 פעמים, את תוכנית B 10 פעמים ואת תוכנית C פעם אחת. מכאן נשיג את זמני הביצוע הבאים:

$$\text{מחשב A: } 100*2+10*20+1*200=600 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב B: } 100*5+10*20+1*50=750 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב C: } 100*10+10*20+1*15=1215 \text{ seconds}$$

כלומר עבור העומס הנ"ל מחשב A הוא המהיר ביותר.

ד. כנ"ל בהנחה ששלושת התכניות רצות זמן שווה על מחשב B.

נשתמש בזמני הריצה של מחשב B כדי לקבוע משקל, ונמצא כי כדי להשיג זמני ריצה שווים נצטרך להריץ את תוכנית A 20 פעמים, את תוכנית B 5 פעמים ואת תוכנית C פעמיים. מכאן נשיג את זמני הביצוע הבאים:

$$\text{מחשב A: } 20*2+5*20+2*200=540 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב B: } 20*5+5*20+2*50=300 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב C: } 20*10+5*20+2*15=330 \text{ seconds}$$

כלומר עבור העומס הנ"ל מחשב B הוא המהיר ביותר.

ה. כנ"ל בהנחה ששלשת התכניות רצות זמן שווה על מחשב C.

נשתמש בזמני הריצה של מחשב C כדי לקבוע משקל, ונמצא כי כדי להשיג זמני ריצה שווים נצטרך להריץ את תוכנית A 6 פעמים, את תוכנית B 3 פעמים ואת תוכנית C 4 פעמים. מכאן נשיג את זמני הביצוע הבאים:

$$\text{מחשב A: } 6 \cdot 2 + 3 \cdot 20 + 4 \cdot 200 = 872 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב B: } 6 \cdot 5 + 3 \cdot 20 + 4 \cdot 50 = 290 \text{ seconds}$$

$$\text{מחשב C: } 6 \cdot 10 + 3 \cdot 20 + 4 \cdot 15 = 180 \text{ seconds}$$

כלומר עבור העומס הנ"ל מחשב C הוא המהיר ביותר.

זמן ריצה בשניות			פעולות אריתמטיות	תוכנית
מחשב C	מחשב B	מחשב A		
10	5	2	5×10^9	א'
20	20	20	20×10^9	ב'
15	50	200	40×10^9	ג'

שאלה מס' 2 (35 נק'):

במכונת MIPS בעלת מחזור שעון אחד רוצים לממש בפקודה אחת הנקראת `l_inc` שתפקידה לטעון מילה מהזכרון ולהגדיל ב 1 את אוגר האינדקס (הבסיס). `l_inc` מממשת בפועל את שתי הפקודות שלהלן:

```
lw $rs, L($rt)
```

```
addi $rt, $rt, 4
```

נתונה סכמת ה MIPS המצורפת.

א. מה עשוי להיות תפקידה ויתרונה של פקודה כזאת? לביצוע פעולות כלשהן על בלוק שלם בזיכרון.

ב. מה היתרון של הפקודה לעומת הקוד הנ"ל? ב- single cycle MIPS ביצוע כל פקודה אורכת מחזור שעון אחד. על כן הפקודה הנ"ל תארך מחזור שעון אחד בניגוד לקוד שידרוש 2 מחזורי שעון.

ג. האם נדרשים שינויים ב REGISTER FILE? אם כן הסבר אילו שינויים ומדוע, וציירם בסכמה. כן. בפקודה זו נדרשות כתיבה ל-2 רגיסטרים ב- register file באותו מחזור שעון. על כן נצטרך להוסיף עוד פורט כתיבה ל- "Write Register 2" register file, פורט זה ישלט על ידי כניסת בקרה חדשה "Write 2", עוד כניסת נתונים "Write data 2". כאשר $Write2=1$ המידע ב- Write data 2 יכתב לרגיסטר שכתובתו נכנסת ל- Write Register 2.

הערה: ישנה גם אפשרות לא להוסיף כניסת Write Register 2, היות וכתובת 2 הרגיסטרים אליהם נכתוב חייבים להיכנס כקלט ל- Read Register 1 או Read Register 2.

ד. הוסף אותות בקרה ומעבר נתונים נדרשים וציירם בסכמה.
 למען הנוחות, נניח שלפורט הכניסה הישן נכנס \$rs (זו אינה התשובה היחידה האפשרית, אך זו התשובה הדורשת מספר קטן ביותר של שינויים ל- data path). על כן \$rt נכנס ל- Read Register 1. נדאג שהקלט ל- Read Register 1 יכנס גם ל- Write Register 2.
 כאשר Write 2=1 תהיה כתיבה לרגיסטר \$rt של המידע שנכנס ל- Write Data 2. על כן נוסיף מחבר חדש שיקבל כקלט את הקבוע 4 ואת מוצא Read Data 1 של ה- Register file. מוצא המחבר יהיה כניסת Read Data 2.

ה. עדכן את הטבלת אותות הבקרה המצורפת עבור הפקודה החדשה.

Instruction	RegDst	ALUSrc	MemtoReg	RegWrite	MemRead	MemWrite	branch	ALUOp1	ALUOp0	Write2
R-format	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0
lw	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
sw	X	1	X	0	0	1	0	0	0	0
beq	X	0	X	0	0	0	1	0	1	0
l_inc	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1

ו. במידה ובסעיף 3 נדרשים שינויים, האם השינויים הללו נחוצים גם ב MIPS רב מחזורי? נמק במדויק.
 לא. ב- multicycle MIPS ניתן לכתוב לאותו פורט כתיבה ב- Register file מספר פעמים במחזורי שעות שונים, על כן אין צורך לשנות את מבנה ה- register file.

שאלה מס' 3 (20 נק'):

השווה את ביצועיהם של מכונות MIPS בנות מחזור אחד, רב מחזוריות ומצונרות (PIPELINED). לבצוע מצונר הנח שבמחצית מהמקרים הפקודה המיידית אחרי **lw** משתמשת בתוצאת הטעינה, שההשהיה כתוצאה מניחוש לא נכון של קפיצה מותנית הינה מחזור אחד, ושרבע מניחושי הקפיצה שגויים. הנח שקפיצה (בלתי מותנית) תמיד דורשת השהייה של מחזור אחד. התעלם מכל HAZARD אחר.

- הנח זמן גישה לזכרון 200 פיקו שניות, ALU 100 פיקו שניות, וכתיבה וקריאה מרגיסטר 50 פיקו שניות.
- העומס הינו 25% פקודות **lw**, 10% **sw**, 11% קפיצות מותנות, 2% קפיצות לא מותנות ו-52% פקודות ALU.

א. מה מחזור השעון למכונה בת מחזור שעון אחד ומה זמן בצוע פקודה ממוצע?
 נחשב את אורך מחזור השעון הדרוש עבור כל סוג פקודה:

	Instruction Memory	Register Read	ALU Operation	Data Memory	Register Write	Total
R-type	200ps	50ps	100ps		50ps	400ps
Lw	200ps	50ps	100ps	200ps	50ps	600ps
sw	200ps	50ps	100ps	200ps		550ps
Branch	200ps	50ps	100ps			350ps
jump	200ps					200ps

מחזור השעון עבור מכונה עם מחזור שעון יחיד לכל פקודה יקבע על ידי הפקודה הארוכה ביותר, כלומר 600ps. לכן מחזור שעון הוא 600ps. מכיוון שמדובר ב- single MIPS מספר מחזורי שעון לפקודה הוא 1, ועל כן זמן ממוצע לביצוע פקודה הוא 600ps.

ב. מה מספר מחזורי שעון ממוצע לפקודה בממוש רב מחזורי? מה זמן בצוע פקודה ממוצע? ידוע כי ב- multi cycle MIPS, פקודת lw אורכת 5 מחזורי שעון, פקודת sw ו- r-type אורכות 4 מחזורי שעון ופקודת branch ו- jump אורכות 2 מחזורי שעון. על כן:

$$CPI = \frac{25 * 5 + 10 * 4 + 52 * 4 + 13 * 3}{100} = 4.12$$

אורך מחזור שעון הוא 200ps, ועל כן זמן בצוע פקודה ממוצע הוא $4.12 * 200ps = 824ps$.

ג. מה מספר מחזורי השעון הממוצע לפקודה במכונה מצונרת? מה זמן בצוע פקודה ממוצע? על פי הנתון, בחצי מפקודות lw ישנו load hazard הגורר שיהוי של מחזור שעון אחד. רבע מפקודות ה- branch גוררות שיהוי של מחזור שעון אחד, וכל פקודות jump גוררות שיהוי של מחזור 1. על כן, השיהוי הממוצע הנגרם כתוצאה מ- hazards הינו:

$$0.25 * 0.5 + 0.11 * 0.25 + 0.02 = 0.1725$$

קיבלנו 2 פתרונות לשאלה זו. פתרון ראשון: מספר מחזורי השעון הממוצע לפקודה במכונה מצונרת הוא 1.1725.

פתרון שני: מספר מחזורי השעון הממוצע לפקודה במכונה מצונרת הוא 5.1725. אורך מחזור שעון הוא 200ps, על כן עבור זמן בצוע פקודה ממוצע קיבלנו את התשובה $1.1725 * 200ps$ או $5.1725 * 200ps$.

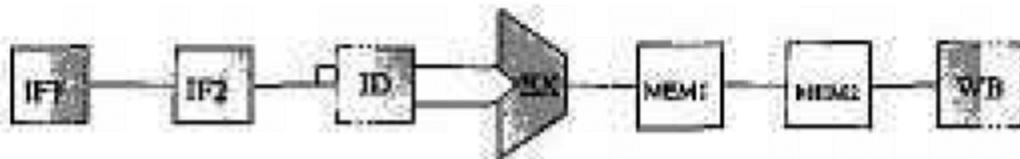
שאלה מס' 4 (36 נק'):

על מנת להאיץ את ביצועי המכונה המצונרת, מציעים להקדיש שני מחזורי שעון לגישה לזכרון.

א. מה תדר השעון החדש?

כעת זמן מחזור הוא 100ps ועל כן תדר השעון הוא 1/100ps.

ב. שרטט באופן סכמתי את ה- PIPE החדש (רק את השלבים השונים, ללא אותות בקרה).

ג. רשום את כל מצבי ה- HAZARDS וה- FORWARD ואת אורכם.

לפקודה מסוג r-type יש סכנה ש-3 הפקודות שאחריה יקראו מה- register file ערך שגוי מכיוון שהפקודה עוד לא הגיע לשלב ה- write back. הטיפול בכך יעשה באמצעות forwarding ולא יהיה השהיה בכלל.

לפקודה מסוג lw יש סכנה ש-3 הפקודות שאחריה יקראו מה- register file ערך שגוי מכיוון שהפקודה עוד לא הגיע לשלב ה- write back. אם הפקודה שאחרי lw ניגשת לרגיסטר ל- lw אמור לכתוב אליו יש לעשות stall של 2 מחזורים ולאחר מכן forwarding. אם הפקודה שנמצאת 2 פקודות לאחר ה- lw ניגשת לרגיסטר ל- lw אמור לכתוב אליו יש לעשות stall של מחזור אחד ולאחר מכן forwarding. אם הפקודה שנמצאת 3 פקודות לאחר ה- lw ניגשת לרגיסטר ל- lw אמור לכתוב אליו יש לעשות forwarding, ואין צורך ב- stall.

ישנו גם branch hazard. אין מקרים חדשים של hazard זה והטיפול לא ישתנה.

